

Kuva: Kaisu Siika-aho

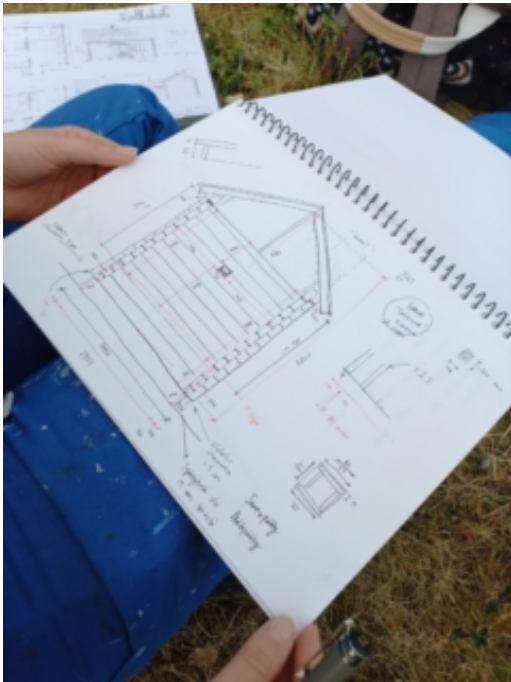
Ensimmäisenä hankevuonna tilaisuudet, työpajat ja tapahtumat tavoittivat 351 henkilöä

Viime keväänä otimme yhteyttä oppilaitoksiin. Listalla oli Oulun seudun ammattiopiston artesaaniala ja Oulun yliopiston arkkitehtuurin tiedekunta. Tavoitteena oli saada sovittua oppilaitosten kanssa opetussuunnitelmaa tukevia restaurointityöpajoja Lapin kyltiin. Työpajakohteita etsittiin julkisella haulla, johon kunnostusta vaativia työpajakohteita esitettiin yli 40. Asiantuntijoilla oli melkoinen työ valikoida lukuisten kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden ja erityisten kohteiden joukosta ne rakennukset, joiden kunnostuksesta löytyisi sopiva työkohte toteutettavaksi 2–4 päivän työpajassa oppilaitosyhteistyönä.

Ensimmäinen työpaja pidettiin valtakunnallisesti arvokkaalla maisemanhoitoalueella Simossa, jossa OSAO:n opiskelijat harjoittelivat restaurointimestari Seppo Pulskan ohjaamana kunnostussuunnitelman laatimista. Huolella tehty suunnitelma on aina kunnostustyön lähtökohtana.

Inarin Sevettijärven työpajassa keskityttiin kolttatilan rakennuskantaan. Oulun yliopiston arkkitehtiopiskelijat laativat harjoitustöinä rakennusten pääpiirustukset, minkä lisäksi keitettiin punamultaa ja rakennukset maalattiin. Ohjaajana toimi Saamelaismuseum Siidan museomestari Marko Korkeasalo. Onnistuneen työpajan tuloksena syntyivät yksityiskohtaiset piirustukset kolttatilan rakennuksista sekä tutkielmat kolttien asutushistoriasta, keittomaaleista sekä toisen Sevettijärvellä sijaitsevan tilan suppea vauriokartoitus ja kunnostussuunnitelma.

Kolmannessa työpajassa aiheena oli kolmiorimahuopakatteen tekeminen vanhan aitan kattoon Kairalan kylässä. Katon kunnostuksen esivalmistelusta huolehtivat kiinteistön

omistaja ja Seppo Pulska. Aitan ympärille kertynyt maa-aines poistettiin ja alimmaiset lahot hirret vaihdettiin. OSAO:n restaurointialan artesaaniopiskelijat tekivät aittaan uuden katon helteisessä elokuussa. Myös muihin hankkeen järjestämiin kaikille avoimiin tilaisuuksiin, kuten tuohimalkakaton ja pärekaton tekoon, saatiin paikalle opiskelijoita. Yhteensä ensimmäisenä hankevuotena tavoitettiin 36 opiskelijaa.

Kaikille restauroinnista kiinnostuneille järjestettiin nelipäiväinen pärekattotyöpaja Pelkosenniemen Suvannon kylässä. Korkea Lomalan vilja-aitta sai uuden pärekaton innokkaiden talkoolaisten toimesta. Rovaniemen kotiseutumuseolla opeteltiin

tuohimalkakaton tekoa.

Muita avoimia tilaisuuksia olivat kulttuuriympäristöpäivät, joita järjestettiin Saijan kylässä Sallassa, Suvannon kylässä, Kittilän Lonnakossa ja Ylitornion Meltosjärvellä. Tilaisuudet järjestettiin yhteistyössä Lapin ELY-keskuksen luontoyksikön ja alueellisten vastuumuseoiden kanssa.

Hankeessa on innostettu hyödyntämään kulttuuriympäristön hoitoon saatavia tukia. Vanhojen rakennusten kunnostukseen on syksyisin haettavissa avustusta ELY-keskuksen ja Museoviraston kautta. Hanke järjesti avustuksiin liittyvän Teams-tilaisuuden ja avusti yksittäisiä tuenhakijoita hakuprosessissa.

Uudehko avustus on Helmi-elinympäristöohjelma, jonka tavoitteena on mm. lisätä luonnon monimuotoisuutta ja hillitä ilmastonmuutosta. Helmi-ohjelma on ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön yhteinen ohjelma, ja rahoitusta voivat hakea kunnat ja järjestöt. Rahoitusta on saatavilla monenlaisiin elinympäristöä parantaviin toimenpiteisiin. AMAK-hanke edisti maatalousluonnon monimuotoisuuden lisäämistä avustamalla tuen hakijoita perinnebiotooppikohteiden tukihakuprosessissa niin Helmi-rahoituksesta, kuin ympäristötuen erityistuista.

Hanke on ollut järjestämässä yhdessä ympäristöministeriön ja Lapin ELY-keskuksen kanssa maisemanhoitoalueiden verkostoseminaaria, joka toteutettiin syksyllä 2022 valtakunnallisesti arvokkaalla maisemanhoitoalueella Kairalassa. Lapin alueella vastaavan statuksen ovat saaneet Tenojokilaakso Utsjoella ja Simonkylä. Sallan Saijan kylän maisemanhoitosuunnitelmaa päivitetään, joka mahdollistaa maakunnallisesti arvokkaan kohteen hakeutumisen valtakunnallisesti arvokkaiden kohteiden joukkoon. Lapin uusi kohde on Yläkemijoen kylämaisemien maisemanhoitoalue Rovaniemellä, jossa kyläyhdistyksen, Lapin ELY-keskuksen ja hankkeen yhteistyöllä järjestetään verkostoseminaari kesällä 2023.

Edustajia useilta eri maisemanhoitoalueilta, Lapin ELY-keskuksesta, ympäristöministeriöstä sekä Suomen ympäristökeskuksesta Kairalan maisemissa lokakuussa 2022

Suvannon kylä on valtakunnallisesti erityinen rakennettu kulttuuriympäristö, joka vaatisi erityistä huomiota ja toimenpiteitä. Hanke tilasi Oulun yliopiston arkkitehtipiskelijalta diplomityön kulttuuriympäristöselvityksen laadintaan. Työ valmistuu tammikuussa 2023. Työtä esitellään Teams-tilaisuudessa 10.1. Lapin alueelta löytyy myös mm. Metsähallituksen omistuksessa olevia valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä, jotka ovat jääneet 1990-luvulla tehtyjen kunnostustoimien jälkeen

vaille huoltoa ja ylläpitoa. Hanke on pyrkinyt edistämään kohteiden ennallistamista järjestämällä yhteistyöpalavereja eri sidosryhmien kesken.

Lapissa on restaurointialan osaajien puute. Hanke on valmistellut **kyselyn**, jolla selvitetään rakennusalan osaajien ja muiden alasta kiinnostuneiden halukkuutta lisäkouluttautua restaurointialalle. Aiheeseen liittyen järjestetään tilaisuus helmikuussa Rovaniemen Pöykkölän kotiseutumuseolla. Sama osaaajapula vaivaa myös maisemanhoidossa, jossa laiduneläinten ja tekijöiden vähäisyys hidastaa arvokkaiden kohteiden ennallistamistöiden toteutumista. Tavoite on saada Lapin alueelle kulttuuriympäristöjen hoitoon liittyvä koulutushanke.

Alkuvuoden tapahtumat:

10.1. Suvannon kulttuuriympäristöselvityksen esittely ja keskustelu (lisätiedot **Facebook-tapahtumassa**)

17.2. Restaurointialan osaajia Lappiin -tilaisuus

Pääkuva: Kaisu Siika-aho